

ΠΡΟΣ:

ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

**ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΜΕΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΣΕ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ**

ΜΕΛΕΤΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ (ΤΟΠΣΑ)

Ρέθυμνο, Δεκέμβριος 2014

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η «Μελέτη Προσδιορισμού Τομέων Παροχής Υπηρεσιών σε Φορείς και Κατοίκους από τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις της Περιοχής Παρέμβασης» εντάσσεται στα πλαίσια των Τοπικών Σχεδίων για την Απασχόληση Δήμου Ρεθύμνης και αποτελεί μέρος των δράσεων που είναι προγραμματισμένες να πραγματοποιηθούν.

Τα Τοπικά Σχέδια για την Απασχόληση του Δήμου Ρεθύμνου προβλέπουν την ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας 100 ωφελούμενων (ανέργων, νέων επιστημόνων, ασφαλισμένων στον ΟΓΑ), το παρόν μπορεί να αποτελέσει ένα εργαλείο για κάθε άνθρωπο - μέλος της Ρεθυμνιώτικης κοινωνίας που εμπνέεται από τους στόχους της Κοινωνικής Οικονομίας και που επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί προς αυτήν την κατεύθυνση.

Για την επίτευξη του σκοπού της, η μελέτη αυτή, επιχειρεί να συνθέσει ένα σύνολο πληροφοριών. Αρχικά αποτυπώνει εν συντομία τις συνθήκες που επικρατούν στο εξωτερικό περιβάλλον (οικονομία της χώρας και της περιφέρειας), εν συνεχεία τις συνθήκες που επικρατούν στο εσωτερικό περιβάλλον (δημογραφικά, φυσικά, οικονομικά, κοινωνικά χαρακτηριστικά του Δήμου Ρεθύμνης), προχωρά στην αναλυτική αποτύπωση των υφιστάμενων κοινωνικών δομών, έπειτα στην πρωτογενή διερεύνηση των βασικών κοινωνικών αναγκών και, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, προτείνει μια σειρά από πρωτοβουλίες στον χώρο της Κοινωνικής Οικονομίας.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η διερεύνηση των κοινωνικών αναγκών της περιοχής παρέμβασης έγινε σε δύο στάδια:

1. Ποιοτική Έρευνα
2. Ποσοτική Έρευνα

2.1. Ποιοτική Έρευνα

Διεξήχθησαν Προσωπικές Συνεντεύξεις σε «ειδικούς», ανά τομέα ενδιαφέροντος. Με τον όρο «ειδικοί», εννοούμε ανθρώπους που λόγω θέσης ή εμπειρίας είναι ικανοί να μας βοηθήσουν να εμβαθύνουμε στους τομείς ενδιαφέροντος και να φέρουμε στο φως ευρήματα που δεν μπορεί να μας δώσει η ποσοτική έρευνα.

Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες Προσωπικές Συνεντεύξεις:

Στέγαση	<ul style="list-style-type: none">• Ιερά Μητρόπολη Ρεθύμνου και Αυλοποτάμου• Εταιρία Κοινοχρήστων• Πρόεδρος Συλλόγου Βενζινοπωλών Ρεθύμνου
Υγεία	<ul style="list-style-type: none">• Διεύθυνση Παθολογικής Κλινικής Νοσοκομείου Ρεθύμνου• Διεύθυνση Ιατρείου Κοινωνικής Αλληλεγγύης• Διεύθυνση Ψυχιατρικής Κλινικής Νοσοκομείου Ρεθύμνου

Διατροφή	<ul style="list-style-type: none"> • Διατροφολόγος • Ιδιωτικό Σούπερ Μάρκετ
Ένδυση / υπόδυση	<ul style="list-style-type: none"> • Ιερά Μητρόπολη Ρεθύμνου και Αυλοποτάμου • Ιδιωτικό κατάστημα ρούχων
Μεταφορές	<ul style="list-style-type: none"> • Δημοτικός Σύμβουλος (αρμόδιος για κυκλοφοριακά θέματα) • Διεύθυνση ΚΤΕΛ
Φροντίδα παιδιών/ηλικιωμένων	<ul style="list-style-type: none"> • Υπεύθυνος Νομικού Προσώπου Δήμου Ρεθύμνου (αρμόδιος προγραμμάτων Φροντίδας Παιδιών και Ηλικιωμένων) • Ιδιωτικός Βρεφονηπιακός Σταθμός • Ιδιωτική Δομή Φροντίδας Ηλικιωμένων
Ψυχαγωγία	<ul style="list-style-type: none"> • Αντιδήμαρχος Πολιτισμού • Υπεύθυνος Μάρκετινγκ ΑΓΟΡ
Εκπαίδευση	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόεδρος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης • Κοινωνικό Φροντιστήριο Κοχλίας • Πρόεδρος Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων

2.2. Ποσοτική Έρευνα

Γενική μεθοδολογία:

Ποσοτική έρευνα με τη μέθοδο των τηλεφωνικών προσωπικών συνεντεύξεων C.A.T.I. (Computer Aided Telephone Interviews) βάσει δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, η διάρκεια του οποίου ήταν περίπου 10-12 λεπτά.

Προφίλ δείγματος:

Το προφίλ δείγματος είναι: Άντρες & Γυναίκες, ηλικίας άνω των 25 ετών, κάτοικοι του Δήμου Ρεθύμνης (αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού βάσει της απογραφής του 2011 (ΕΛΣΤΑΤ) ως προς τα νοικοκυριά).

Έκταση δείγματος:

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν n=271 τηλεφωνικές συνεντεύξεις.

Διάρκεια έρευνας:

Η έρευνα διεξήχθη από 13 Ιανουαρίου 2015 μέχρι και 14 Ιανουαρίου 2015, από 11 ερευνητές και 2 field supervisors.

Δομή Ερωτηματολογίου:

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 11 βασικές ενότητες:

- Ερωτήσεις φίλτρου** (βασικές ερωτήσεις καταλληλότητας ερωτώμενου και παρακολούθηση των quotas σε φύλο και ηλικία).
- Γενικές ερωτήσεις:** περιλαμβάνει ερωτήσεις για τη δομή του νοικοκυριού δηλαδή καταγραφή των αριθμών ανήλικων και ενήλικων ατόμων, ηλικία ανήλικων ατόμων και περιγραφή της οικονομικής τους κατάστασης.

- Γ. **Στέγαση:** διερεύνηση δυνατότητας πληρωμής και συντήρησης του σπιτιού που διαμένουν.
- Δ. **Σίτιση:** διερεύνηση τυχόν αλλαγής διατροφικών συνηθειών γενικά αλλά και στις βασικές κατηγορίες τροφίμων. Καταγραφή εβδομαδιαίου κόστους διατροφής του νοικοκυριού.
- Ε. **Υγεία:** καταγραφή δημόσιας ή ιδιωτικής ασφάλισης και βαθμού ικανοποίησης από το δημόσιο σύστημα υγείας
- ΣΤ. **Φροντίδα Βρεφών/Ηλικιωμένων:** για όσα νοικοκυριά ισχύει, διερεύνηση στάσεων απέναντι στη φροντίδα ή και τη φύλαξη
- Ζ. **Ένδυση / Υπόδηση:** διερεύνηση τυχόν αλλαγής καταναλωτικών συνηθειών στον τομέα της ένδυσης και της υπόδησης
- Η. **Μεταφορές:** καταγραφή χρήσης μέσων για καθημερινές μετακινήσεις και διερεύνηση τυχόν αλλαγής συμπεριφοράς κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Καταγραφή βαθμού ικανοποίησης από τα μέσα μαζικής μεταφοράς και τους ποδηλατόδρομους
- Θ. **Εκπαίδευση:** για όσα νοικοκυριά ισχύει, διερεύνηση στάσεων απέναντι στην εξωσχολική εκπαίδευση
- Ι. **Ψυχαγωγία:** διερεύνηση τυχόν αλλαγής τρόπου ψυχαγωγίας και ελεύθερου χρόνου (συμπεριλαμβανομένης και της άθλησης) κατά τη διάρκεια της κρίσης και βαθμός ικανοποίησης από τα προσφερόμενα πολιτιστικά δρώμενα και τις υποδομές του αθλητισμού.
- Κ. **Δημογραφικά** (επάγγελμα και μόρφωση του ερωτώμενου ή/και του κύριου εισοδηματία)

2.3. Άλλες πηγές

Άλλες πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή των ζητούμενων στοιχείων είναι:

- Δημόσιοι φορείς
- Βιβλιογραφία γύρω από τις Κοινωνικές Ανάγκες, τη Φτώχεια και τον Κοινωνικό Αποκλεισμό
- Σύλλογοι, οργανώσεις
- Νομικές διατάξεις
- Εθνική Στατιστική Υπηρεσία
- Άλλες μελέτες στα πλαίσια των Τοπικών Σχεδίων για την Απασχόληση Δήμου Ρεθύμνου (Μελέτη Ανάλυσης Τοπικής Αγοράς Εργασίας)
- Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ
- Διάφορα δημοσιευμένα στοιχεία, αρθρογραφία
- Internet

3. ΣΥΝΟΨΗ (EXECUTIVE SUMMARY)

Η Ελληνική Οικονομία διανύει μια περίοδο βαθιάς και παρατεταμένης ύφεσης. Η οικονομία της Περιφέρειας Κρήτης αναπόφευκτα συμπαρασύρεται σε αυτή τη δίνη, ωστόσο, ο τουρισμός αποτελεί ένα σημαντικό αντίβαρο. Το 2013 είναι μια χρονιά όπου κάνουν την εμφάνισή τους κάποια πρώτα σημάδια σταθεροποίησης της οικονομίας. Η ανεργία, παρόλ' αυτά, εξακολουθεί να βρίσκεται σε πολύ ανησυχητικά επίπεδα. Εδώ ακριβώς βρίσκεται και η συνεισφορά της Κοινωνικής Οικονομίας η οποία πρέπει και μπορεί να διαδραματίσει πολύ ουσιαστικό ρόλο στη μείωσή της.

Ο Δήμος Ρεθύμνου είναι ένας προνομιακός δήμος από άποψη γεωγραφικών, φυσικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών. Αυτά τα στοιχεία έχουν συμβάλει διαχρονικά στην ανάπτυξη του τουρισμού, ο οποίος αποτελεί και τον κύριο πυλώνα της τοπικής οικονομίας, εξασφαλίζοντας πολύτιμες ενέσεις ρευστότητας και απασχόλησης. Τα βασικότερα προβλήματα της περιοχής παρέμβασης είναι η ανεργία (πλήττει περισσότερο τις γυναίκες και τους νέους) και η υποαπασχόληση. Σε συνδυασμό με τη μείωση του εργασιακού κόστους - που έχει γεννήσει μια νέα ομάδα ανθρώπων, των εργαζομένων ανέργων - και τη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας στο σύνολό της, το βιοτικό επίπεδο μειώνεται αισθητά, ενώ εμφανίζεται για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια το φαινόμενο της φτώχειας και του αποκλεισμού στον Δήμο Ρεθύμνης.

Παράλληλα, στον Δήμο Ρεθύμνης το φυσικό περιβάλλον είναι μη οργανωμένο, ο πρωτογενής τομέας είναι διαρθρωτικά αδύναμος, οι ορεινές και απόκεντρες περιοχές εμφανίζουν πληθυσμιακή αποδυνάμωση, ενώ ο τουρισμός εξακολουθεί να έχει μαζικό χαρακτήρα.

Οι Κοινωνικές Δομές του Δήμου Ρεθύμνης είναι πολυάριθμες αναλογικά με τον πληθυσμό του, ωστόσο, οι κοινωνικές ανάγκες ξεπερνούν τις κοινωνικές παροχές.

Αντλώντας από τα δεδομένα της πρωτογενούς έρευνας (Ποιοτική και Ποσοτική), γίνεται κατανοητό ότι οι επιχειρηματικές πρωτοβουλίες στον χώρο της Κοινωνικής Οικονομίας πρέπει να εστιαστούν στην κάλυψη των εξής αναγκών: ανάγκη προσιτής θέρμανσης και συντήρησης κατοικίας, ανάγκη πρόσβασης σε υψηλού επιπέδου υπηρεσίες ψυχοθεραπείας, ανάγκη προσιτής και ποιοτικής τροφής, ανάγκη προσιτών υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων και παιδιών, ανάγκη προσιτής εξωσχολικής εκπαίδευσης, ανάγκη ποιοτικής και ποσοτικής ψυχαγωγίας στη βάση του πολιτισμού.

Κλειδί για την επιτυχία οποιασδήποτε από τις παραπάνω πρωτοβουλίες θα είναι η συνεργασία μεταξύ των κοινωνικών επιχειρήσεων, η συνοχή των ομάδων και η καινοτομία.

Προτείνεται επίσης η δημιουργία θερμοκοιτίδας κοινωνικών επιχειρήσεων, ενώ καταδεικνύονται οι ανάγκες που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης.